

Psychomotorický vývoj dítěte

Článek byl označen za rozpracovaný,

od jeho poslední editace však již uplynulo více než 30 dní

Chcete-li jej upravit, pokuste se nejprve vyhledat autora v historii (https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Psychomotorick%C3%BD_v%C3%BDvoj_d%C3%ADt%C4%9Bte&action=history) a kontaktovat jej. Podívejte se také do diskuse (https://www.wikiskripta.eu/w/Diskuse:Psychomotorick%C3%BD_v%C3%BDvoj_d%C3%ADt%C4%9Bte).

Pokud vše nasvědčuje tomu, že původní autor nebude v editacích v nejbližší době pokračovat, odstraňte šablonu {{Pracuje se}} a stránku .

Stránka byla naposledy aktualizována v neděli 2. května 2021 v 16:08.

Psychomotorický vývoj je definován jako sled dějů vedoucích od závislosti k autonomii jedince. Jeho zhodnocení patří kromě antropometrických údajů k základnímu vyšetření v pediatrii. Jednotlivé "milníky" ve vývoji mají individuální časové rozdíly, které zohledňuje např. **Denverský vývojový screeningový test**. V případě prematurity se často počítá s korigovaným věkem přibližně do dvou let.

Podrobnější informace naleznete na stránce Rozdělení dětského věku.

Novorozenec období

Podrobnější informace naleznete na stránce Charakteristika novorozenec období.

Projevy novorozence odpovídají stupni zralosti tegmenta – hypertonie, flekční držení končetin, zvýšené reflexy. Přibližně do pátého měsíce jsou přítomny vývojové reflexy:

- sací (plně vyvinutý zhruba od 34. gestačního týdne);
- dlaňočetní – zatlačíme do dlaně → novorozenec otevře ústa a dělá chňapavé pohyby hlavou;
- úchopový – dotyk do dlaně vyvolá úchop;
- hluboké šijové reflexy – pasivní otočení hlavičky → extenze homolaterálních končetin a flexe kontralaterálních (tzv. pozice šermíře);
- Moroův reflex – náhlé podtržení podložky pod dítětem → abdukce HK a flexe DK.

Pro novorozence je charakteristická **nestabilita** v držení těla, kdy při pozvednutí hlavičky padá dozadu.

Kojenci

Podrobnější informace naleznete na stránce Neuromotorický vývoj dítěte.

Kojenecké období dělíme **dle dozrávání motorických funkcí** na 4 fáze:

- Období holokinetické
- Období monokinetické
- Období dromokinetické
- Období kratikinetické

Z hlediska vývoje psychomotorických funkcí se NEoddrhuje striktně rozhraní novorozenec/kojenec od 28. dne

Období holokinetické hybnosti

Trvá od 5. dne do 2. měsíce. Dozrávají thalamické a hypothalamické funkce → vzniká již převaha diencefalických funkcí, čemuž odpovídá typická hybnost – na zádech ležící kojenec má nekoordinované a trhané pohyby končetinami (nelze je ale považovat za diskineze v pravém slova smyslu).

Trvá **fyzilogická hypertonie** s flekčním držením končetin. Mizí asymetrické hluboké šijové reflexy. Jsou přítomny flekční iritační pyramidové jevy (Juster – podráždění kůže hypotenaru...) i extenční (Babinský, Roche). Kolem prvního měsíce se objevuje fenomén trojí extenze, kdy zatlačení na plochu nohy vyvolá extenzi končetin, trupu a

RAISING YOUR CHILD'S COGNITIVE SKILLS (Hours per week)			
Age	ACTION	FUNCTION	BRAIN PART
58	SLEEP	RELAXATION	WHOLE BRAIN
24	FORMAL EDUCATION	ABILITY, MEMORY	WHOLE BRAIN
6	CARDS, CHESS, GAMES	THINKING	FRONTAL LOBE
20	READING, TALKING	VERBAL	COMMUNICATION CENTERS
6	PHYSICAL SPORTS	SKILL	CEREBELLUM, OCCIPITAL
9	DRAWING, ART	SKILL, SPATIAL	CEREBELLUM, OCCIPITAL
4	WHAT'S MISSING GAMES	MEMORY	TEMPORAL LOBES
17	SOCIALIZING, PLAYING	EMOTION	LIMBIC SYSTEM
7	TOYS	PLANNING	FRONTAL LOBE
5	COMPUTER GAMES	COORDINATION	CEREBELLUM, OCCIPITAL
2	BOOKING	SKILL, SPATIAL	PARIETAL, OCCIPITAL
10	TELEVISION	CONDITIONING	COMMUNICATION CENTERS
75%	PLANNED, STRUCTURED	EMOTION	LIMBIC SYSTEM
100%	SET AN EXAMPLE	EMOTION	LIMBIC SYSTEM
100%	INTELLIGENT PARENTS	THINKING	WHOLE BRAIN
100%	NUTRITION	THINKING	WHOLE BRAIN

Vývoj kognitivních funkcí dítěte

Dětská malba

hlavy. Do druhého měsíce přetrvává **chůzový automatismus**: v závěsu extenduje a flektuje nožky, což připomíná chůzi.

Z hlediska sociálního se od 6. týdne kojenec usmívá a navazuje kontakt s okolím.

Období monokinetické hybnosti

Trvá od 2. měsíce do konce 5. měsíce. Zaznamenáváme již samostatný pohyb jednotlivými končetinami, i když pohyby jsou nepřesné. Držení ručiček v pěst povoluje, mizí svalová hypertonie, nastupuje období fyziologické hypotonie, ale šlachookosticové reflexy jsou ještě živé až zvýšené. Na přechodu I. a II. trimenonu tzv. **pase hříbátka** – zdvihá hlavičku, opírá se nejprve o lokty, později o extendované ruce (*název pochází pravděpodobně od pasáka na mezi ležícího na bříše a hlídající si své stádo*). Při přitahování za ruce zvedá hlavu.

Socializace už je rozvinutá: otáčí se za zvukem, sleduje okolí, směje se. Rozvíjí se hra „ruka-ústa“, ústy zkoumá všechny dosažitelné předměty. Kolem 3. měsíce mizí flekční iritační jevy.

Období dromokinetické hybnosti

Zahrnuje 5.–12. měsíc. Pohyb jednotlivými končetinami se stává vědomý, dítě se vědomě natahuje po hračkách, i když nejsou pohyby přesně cílené. Začátkem III. trimenonu dítě již obvykle sedí – zpočátku s oporou, od 9. měsíce se samo posadí. Nejprve bere hračky celou rukou v pronaci, postupně se objevuje radiální úchop a souhra palce s ukazovákem. Ke hře „ruka-ústa“ se přidává i „noha-ústa“. Kolem 8. měsíce začíná již lézt po čtyřech a na přelomu 9. a 10. měsíce se obvykle samo postaví.

Během IV. trimenonu (9.–12. měsíc) adekvátně reaguje na členy rodiny, sleduje dění kolem sebe, ukazuje, umí paci paci, mává na rozloučenou, začíná opakovat slova Mizí extenční iritační jevy (kromě Babinského, který je obvykle do 1,5 let). Začátek rozvoje II. signální soustavy charakteristické pouze pro člověka (vyšší nervová činnost zahrnující myšlené, mluvené nebo psané slovo).

Období kratikinetické hybnosti

Nastává od 12. měsíce. Pokračuje vertikalizace a chůze bokem kolem nábytku je vystřídána nejistou chůzí s mozečkovými rysy (široká база, vrávorání, pády). Mizí fyziologická hypotonie, svalový tonus se normalizuje. Dále se v batolecím období zdokonaluje chůze a stává se jistější. Přidává se dřep a těžkopádný běh.

Přibývají adekvátní reakce na slovní výzvy, roste slovní zásoba. Umí **pinzetový úchop** a nemotorně jí samo lžičkou.

Batolata a předškolní děti

- mezi 2. a 3. rokem dochází k dalšímu rozvoji motorických, řečových, gnostických a intelektových funkcí
 - hra s míčem, dítě složí několik kostek na sebe, maluje
 - i když ještě nerozeznává barvy, preferuje jejich jasný a sytý tón (vybírání si jasné barvy)
 - začíná vědomě ovládat sfinktery, udrží skleničku
 - učí se říkanky, začíná skloňovat, používá osobní zájmena a přídavná jména
- mezi 3. a 4. rokem – maturace mozečkových funkcí
 - dítě čile běhá, leze na prolézačky, na stromy, maluje, hraje si...
 - poslouchá jednoduché pohádky
- předškolní věk – rozvoj jemných motorických funkcí, rozeznává jednoduchá písmena
 - rozeznává barvy a strany (levá/pravá)

Odkazy

Související články

- Rozdělení dětského věku
- Ontogeneze lidské psychiky
- Psychický vývoj podle E. H. Eriksona
- Neuromotorický vývoj dítěte
- Růst a vývoj dítěte

Externí odkazy

- MUDr. Kučerovská: Vývojové vyšetření novorozence (<https://www.pediatricpropraxi.cz/pdfs/ped/2013/04/05.pdf>)
- MUDr. Cíbochová: Psychomotorický vývoj dítěte v prvním roce života (<https://www.solen.cz/pdfs/ped/2004/06/07.pdf>)

Zdroj

- BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. ©2007. [cit. 2009]. <<http://www.jirben.wz.cz/>>.

Reference

Literatura

- LEBL, Jan, Kamil PROVAZNÍK a Ludmila HEJCMANOVÁ, et al. *Preklinická pediatrie*. 2. vydání. Praha : Galén, 2007. ISBN 978-80-7262-438-6.

Článek neobsahuje vše, co by měl.

Můžete se přidat k jeho autorům (https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Psychomotorick%C3%BD_v%C3%BDvoj_d%C3%ADt%C4%9Bte&action=history) a jej.

O vhodných změnách se lze poradit v diskusi.